

BÄFVERNYTT

Häfnösands Släktforskare

NUMMER 34 2006

INNEHÅLL

Sidan 2. Styrelsen.
Sidan 3. Ordförande har ordet. In memorandum.
Sidan 4. Hampe Svanberg 1883-1961.
Sidan 7. Ordaskatten från A till Ö.
Sidan 8. Barnläkekonsultens fader 300 år.
Sidan 9. Anbytarforum på nätet. Arkivens dag.
Sidan 10. Amerika - Framtidslandet.
Sidan 14. Bilen Y 97 av märket Gregoir.
Sidan 13. Hemsidan
Sidan 16. Släktforskare får inte diskutera 100-åringar.
Sidan 17. Arkeologisk utgrävning på Hemsön.
Sidan 18. Småskollärare i Häfnösand 1926.
Sidan 19. Mer släkt i radion. Kärnfamilj och bofasthet - en myt.
Sidan 20. Gamla radio och tv-arkiv ska räddas.
Sidan 21. Efterlysning.
Sidan 22. Medlemsmöte januari.
Sidan 23. Medlemsmöte februari.
Sidan 24. Varifrån kommer landskapsidentiteterna. Hur gör man?
Sidan 25. Styrelsen i bild. Margareta Grafström hedersmedlem.
Sidan 26. Folkia småskola 1927.
Sidan 27. Sollefteå Köping. Släktforskardator.
Sidan 28. Nytt läkemedel "Kallt vatten"

Släktforskningens dag 2006 på Landsarkivet i Häfnösand

I Häfnösand genomfördes släktforskningens dag som ett samarrangemang mellan Landsarkivet i Häfnösand och Häfnösands släktforskare.

Medlemmar ur föreningen ställde upp med "forskarvärdar" som hjälpte nybörjare att komma igång med sin forskning. Det genomfördes även en demonstration av programmet Disgen.

Som krona på verket hade Landsarkivet bjudit in Havor Sjödin från Sollefteå. Havor gav en mycket målande föreläsning om systrarna Runstens tragiska öden. För den som inte känner till det, var det en av systrarna Runsten, Laura, som gift fick efternamnet Fitinghoff och skrev boken "Barnen från Frostmofjället".

Örjan Öberg

STYRELSE	TELEFON	E-POSTADRESSER mm
<i>Ordf.</i> Roland Ek	0611-660 81	ke.fr7@telia.com
<i>V.Ordf.</i> Örjan Öberg	0611-221 88	orjan@bakskuru.se
<i>Sekr.</i> Birgit Hallin	0611-221 26	benny.hallin@telia.com
<i>Kassör</i> Agneta Olofsson	0611-221 85	ao@genea.se
<i>Ledamot</i> Björn Thunberg	0611-221 88	bjorn.thunberg@home.se
<i>Ersätt.</i> Rigmor Öberg	0611-221 88	rigmor@bakskuru.se
<i>Ersätt.</i> Peter Sjölund	0611-613 00	peter@sjolund.se
REVISORER		
Björn Nilsson	0611-271 85	bjorn.nilsson@mbox342.swipnet.se
Hans Söderholm	0611-184 82	
<i>Ersätt.</i> Sören Hillbom	0611-102 21	
VALBEREDNING		
<i>Samman kall.</i> Sören Svedberg	0611-157 84	
Lennart Björklund	0611-179 86	
Björn Dahlin	0611-108 10	
KLUBBMÄSTARE		
Astrid Westerlund	0611-511 352	
Inga Hökengren	0611-193 49	
Gunvor Svedberg	0611-157 84	
RED.KOMMITTÉ		
Agneta Olofsson	0611-221 85	ao@genea.se
Björn Thunberg	0611-136 69	bjorn.thunberg@home.se
REDAKTÖR		
Åke Omberg	0611-60685	overdal@telia.com mobil: 070-34 34 841
ANSVARIG UTGIVARE		
Roland Ek	0611-660 81	ke.fr7@telia.com

**Medlemsavgiften är 100:-
 Familjemedlem 35:-
 Företag/Föreningar 200:-
 Postgirokontot är 43 61 16 - 8**

Försäljning av vissa lösnummer. Priset 20kr + porto. Innan betalning sker tag kontakt med Agneta på 0611-22185 eller ao@genea.se så får du veta tillgängliga nummer.
<http://hem.spray.se/harnoforskare/>

ORDFÖRANDE HAR ORDET

Årsmötet genomfördes 18 mars med stor uppslutning.

En viss förändring på posterna genomfördes. Styrelsesuppleanten Barbro Markström ersattes med Peter Sjölund. Revisorerna Lennart Hellsten och Sixten Lundkvist ersattes med Hans Söderholm och Sören Hillbom. Vi tackar de avgående och hälsar de nyvalda välkomna.

Säsongen avslutas med utflykt till Lungö fyr. Vi får väl hoppas på bra väder. Släktforskningens dag lördag 18 mars blev ett bra arrangemang i samarbete med landsarkivet. Det var många som prövade på att släktforska.

Det finns tydligen många som ännu inte upptäckt det intressanta att söka sina rötter. Härnösands Släktforskare vill framföra sitt tack till landsarkivets chef Carina Strömberg med personal.

Roland Ek

IN MEMORANDUM

Vår hedersmedlem Sigge Sjödin har avlidit.

Han var född 30 december 1910 i Stigsjö socken och avled 29 november 2005.

Hans släktforskargärning bestod i att han gick igenom Stigsjö- och Viksjö socknar och förtecknade befolkningen i form av familjeregister med notiser, kartor mm.

Detta material överlät han på föreningen och användes senare som basmaterial vid framställande av cd-skivor över dessa familjeregister.

Sigge Sjödin har också skänkt till föreningen dess fina ordförandeklubba. Vi är skyldig Sigge Sjödin ett stort tack. Han var en flitig mötesbesökare och det känns tomt att veta att han inte finns mer.

Roland Ek

Hampe Svanberg 1883-1961

En levnadsbeskrivning av Marit Nilsson

Vem var då egentligen konstnären vars tavlor finns i de flesta hem i Norras östbygder?

Hampe Svanbergs tavlor pryder Församlingsgården, servicehuset Sunnebo och skolan i Torrom. Kulisserna från rivna Folkets hus i Nyadal ingår i läns-teaterns rekvisitaförråd.

Hampe Svanberg var en renlevnadsman och idealist, snabb med pennan och mycket produktiv. Och han var en renlevnadsmänniska, som gärna samtalande med fiskebönderna vid kustbandet.

Hans Halfdan Svanberg var dopnamnet som snart blev Hampe, alla bröderna fick namn som började på H.

Pappan Erik Svanberg började som jordbrukare men blev sedermera skomakare och spelman på heltid. Flera av hans kompositioner finns nedtecknade. Erik Svanberg kom ur en konstnärlig släkt med många musiker, exempelvis "Öbergarna" i Östanö.

Till skillnad från sina bröder hade Erik Svanberg tagit moderns efternamn, Svanberg. Kanske för att understryka släktskapet med riksdagsmannen Erik Svanberg i Ramsta som var riksdagsman på 1820-talet och således farmor far till Hampe Svanberg. Hampes mor var Brita Sofia från Lövvik. Hampes farbroder tog sig namnet Öberg och bygderingen kallade sig Persson trots att fadern, Hampes farfar, hette Per Persson från Östanö.

Erik Svanberg ville att sönerna skulle utveckla sina konstnärliga anlag. Redan hemmavid i den mycket lilla stugan i Lide där modern och sönerna knappt kunde gå upprätt, började Hampe tälja figurer i al. Hampe inspirerades av fadern, när denne tillverkade de finaste brudskor. Faderns verktyg blev så småningom Hampes.

Det var hembygdens människor han beskrev i trä. Under hela sitt konstnärliga liv fortsatte han att kombinera skulptur, akvarellmåleri och oljemålning.

Möte med fiskarbefolkningen tecknade han ner i sina egenhändigt illustrerade kåserier var vecka i Västernorrlands Allehanda.

Hampe Svanberg medverkade ofta i skrifter vars värderingar han delade: Vita Bandet, Polstjärnan, Hampnäsringen och föreningsorganet för norrländsk hembygdsforskning var några sådana publikationer.

Hampe Svanberg var en man med höga ideal, därom vittnar alla som jag tala med i arbetet med den här levnadsbeskrivningen. Han var nykterist och aktiv i fredsrörelsen efter andra världskriget.

Hans hustru Adolfina född Nilsson från Allsta delade hans värderingar och det antas att Hampes penna låg bakom Adolfinas ord när hon var ute i bygderna och talade för Freds och skiljedomsföreningen.

se sidan 5

Hampe och Adolfinna var ett respekterat par i Norabygden och ingen tycks ha sett snett på målaren mitt i denna jordbruksbygd.

Vi tyckte nog istället att han var tjugig när han kom hem från kontinenten i vida golfbyxor, långt hår och hatt, minns Hanna Nordlander numera bosatt i Härnösand.

Hampe kom alltså hem igen och bosatte sig i den lilla stugan i Lide efter att ha varit ute i stora världen för studier.

Men det började tidigare. Vid 16 års ålder blev Hampe lärling hos målarmästare CA Boklund i Härnösand där han utbildade sig i dekorationsmåleri. 1903 kröntes utbildningen med gesällbrev. Under den hårda tiden som lärling, då Hampe levde under svåra ekonomiska förhållanden, passade han på att utbilda sig ytterligare. Han studerade teckning och målning och deltog i aftonkurser.

Teckningsläraren Mankell tycks ha inspirerat och uppmuntrat ynglingen från Nora.

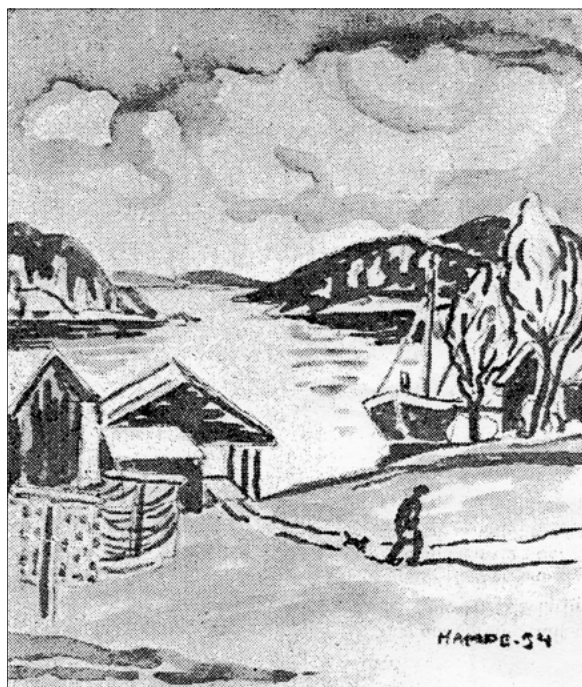
Efter utbildningen kom Hampe till en målarmästare i Östersund, under vilken han kom att medverka bland annat vid den rika utsmyckningen av valven i Bergs kyrka.

Hampe tycks ha varit mycket målmedveten. 1908 hade han sparat ihop så mycket pengar att han med 800 kronor kunde lämna en trygg anställning för konstutbildning i Stockholm. Han vann inträde på Tekniska skolan, nuvarande Konstfack, där han studerade målning och kroki (teckning ofta efter modell).

Han gick också på Nationalmuseiets

konstskola under ledning av konservator Jeansson.

Efter utbildningen återvände han till Lide. Och det är från den tiden han började bli känd som konstnären som gärna satt ute på klipporna och fångade det ångermanländska landskapet. Kustbefolkningens liv med fiske och säljakt samt landskapsbilder blev under åren hans käraste motivkrets.

Debuten ägde rum 1911 i Härnösand när Hampe var 28 år. De närmaste åren var han en flitig utställare av både måleri och skulptur. 1912 i Sundsvall, 1914 i Östersund, 1916 i Örnsköldsvik och 19-18 på Konstsalongen på Strandvägen i Stockholm varvid han till och med uppmärksammades i huvudstadspressen.

1921 deltog Hampe i Liljevalchs vårsalong där han också fick goda vitsord.

Paulus och Johannes utförde i mansstorlek i trä omger altartavlan i Nora kyrka.

se sidan 6

De skulpturerna utförde Hampe Svanberg redan 1914 på uppdrag av överintendentensämbetet. Under 20- och 30-talet anlätades Hampe för många beställningsarbeten. Genom en frikostig donation av familjen Kempe utförde han 1927 fondmålningen ”Prästhushamns fiskeläge” i Hemsö sockenstuga. Ordenshus, kapell, Folkets hus och restauranger pryddes också under den här tiden med Hampes verk.

Till de större beställningsverken hörde matsalen på I 21 i Sollefteå och en fond i gymnastiksalen på Hampnäs folkhögskola, den senare förstördes vid en ombyggnad på 50-talet.

Fondmålningen vid Noras nöjesetablissimang Strömsborg tycks ha förstörts vid en brand då hela anläggningen jämnades med marken.

Hampes scendekor vid Nyadahls folkets hus räddades däremot vid rivningen på 70-talet. Ägaren familjen Flink, överlät allt till länsteatern. Nu omhuldas den gröna skogskulissen särskilt av scenografen Ulla Dahlström som använt den som dekor vid flera tillfällen.

De dekorerade deviserna i Församlingsgården i Nora sparades också i samband med renoveringen på 70-talet.

Olle Nilsson från Allsta var verkmästare vid ombyggnationen och såg till att man försiktigt skar loss målningarna som kom fram under tapeten.

Målarmästaren Alfred i Styrnäs som ofta anlätats vid restuareringar gavs i uppdrag att överföra Hampes verk på masonit och i dag pryder de tre tavlorna kyrksalen. Devisen ”Smid vapen till plogbillar” är ett uttryck för Ham-

pe Svanbergs engagemang för fredsfrågan.

Hampe Svanberg är en hembygdens son. Och även sedan han och Adolfinas 1911 flyttade från Nora till Gådeåbro i Säbrå fick han ofta besök hemifrån.

Det hörde till att man skulle få en Hampetavla när man fyllde 50 år, berättar Hanna Nordlander i Härnösand.

Men han blickade också ut över världen. Redan under ungdomsåren reste han i Danmark och Norge. Och 1920 företog han en uppmärksammad fjällvandring i Lappland. I väglöst land stiftade han bekantskap med norska och svenska samer och levde deras liv. Ända sedan barnaåren hade han fascinerats av dessa nomadfolk som levde så annorlunda. Vandrigen resulterade i en svit bilder från Fatmomakke, Ransarån och miljöbilder från läger.

Året efter vände Hampe kosan söderut. Han studerade modellmåleri vid Hoffmans konstskola i München där många av Europas unga konstnärer samlades vid den tiden. Senare fortsatte han till Italien och besökte Venedig, Florens, Rom och Neapel. Han utvecklades konstnärligt och hans arbetskapacitet tycks ha vuxit ju mer stimulerad av nya intryck han blev.

Trots det spännande i världen utanför åkte Hampe hem igen. Fadern avled kort därpå och Hampe gifte sig 1924 med sin Adolfinas och paret bosatte sig hos Hampes mor i stugan i Lide.

Hans produktivitet var enorm. Ofta tackade han för skjuts med en tavla. Hampa skaffade sig aldrig körkort och han målade till alla skolor i Nora socken.

se sidan 8

ORDASKATTEN från A till Ö

Vi ska på begäran publicera ett förenklat landsmålsalfabet som lätt kan läras. 1) Det mycket vanliga vokalljud som ligger mellan å och ö nedtecknas med en (8). 2) Det tjocka l-ljudet betecknas med stort L, även mitt i ett ord), 3) Tjockt n-ljud skrives med stort N.

av Ola Johansson

Stärn-å = Avstanna.

Stärn bLon, stå bLon = Hemlighetsfulla åtgärder för att hämma blodflöde.

StuLa-vänn = Kullerbytta.

StuLet = Ostädat, oordning.

Stut = Strut, gjordes i äldre tider av näver.

Stylä = Fågelstjärt.

Styr stola = Väderspänningar (skämtsamt.)

Stäkke = Kort.

Stäkkedräkt = Häst som springer kort stycke och sedan stannar av för att om en stund springa ett stycke igen. Sannolikt en slags istadighet.

Stämm-BoL = Dammbräda, stigbord.

Stämm-gräs = Vändelrot (Valeriana officinalia). Gammal folkmedicin mot kramp och hysteri.

Stärklek = Styrka.

Stömmel = Svansen på får och getter.

Stört = Tvärt, alldeles, absolut. (stört omöjligt).

Störta = Att lyfta ena

ändan på plank och bräder så att bäraren får få skuldran under bördan.

St8nt = Kärl av trä eller metall av obestämd rymd.

St8tta = Stamma.

St8ttnä = Stelnat fett.

Su = 1) Suga, 2) Båtens kant.

SuLk = Timmerkälke.

Supp = Liten hund.

Sure = Hin onde.

Svall = Hård ytbildning på trä, spec. björk.

SvaLm = Svamlande prat.

Svank = Bukläder på hudar.

Sveg = 1) Kvast 2) Ris för barnaga.

Sveppa = Uppstötningar.

Sve = Isbildning genom att sakta tillföra flytande vatten.

Svi = 1) Gnälla, gnata, klag. 2) Ångest.

SvyN = Svin.

SvåL och **fLäsk** = Ut- och märgsidan hos plank och bräder.

SyNa = Ansiktet.

SyNt = Säges om person som anses "se" mera än vanliga människor. En som anses ha inblick i förborgade ting.

Sytä = Spådbarnsvård.

Syten (på) = Graviditet.

SytstoL = Liten stol för spädbarnsvård.

Såder = Agnar.

Såkk-stikk = Stromps-ticka.

Sår-tänt = Ömhet i tandköttet.

Såt = 1) Bakhåll. 2) Fog.

Säkk-opp = Att under påfyllningen av en säck dunka den upp och ned för att innehållet skall packa sig. Även att skuf-fa säcken tillrätta på ryggen så att det går bättre att bära den.

Sällter, sällträ = Slagträ vid bollspel.

Säll-sjuka = Tjuka på sälj. Torkades, maldes och användes som "parfym", kyrkkrydda.

Sä-Nan = "Så här".

Fortsätter i nästa nummer.

Evert Norberg i Lövvik minns när Hampe en gång 1919-20 kom skidande till Lövvik för att måla porträtt av en släkting till Evert. Denne var bara tonåring då och satt facinerad i rummet och studerade den märkliga gästen. Det gick så fort för honom att dra upp konturerna och fånga Jonas Öhmans anletsdrag minns Evert. 1931 flyttade Hampe och Adolfina till Säbrå. I Härnösand kom de närmare konstköparna och institutionerna som kunde göra beställningar. 1935 utförde Hampe en fresk till Domkapitlet och två större målningar för biskopsgården.

1939 blev Hampe ensam då Adolfina hastigt gick bort. Men han vägrade böja sig och hela 40-talet präglades av arbete, målarresor och en uppmärksam utställning i Härnösand 1944. 1983 arrangerades en stor jubileumsutställning till Hampe Svanbergs minne i Härnösands konsthall med Ångermanlands Litterära sällskap, Västernorrlands läns bildningsförbund och Härnösands kulturnämnd som arrangörer. Drivkraften bakom den utställningen var May Hildegard. Hon kom till Hampe Svanberg som elev och vårdar nu hans kvarlåtenskap och hemmet i Gådeå bro.

Denna levnadsteckning har kunnat förverkligas tack var bistånd av May Hildegard, Olle Nilsson Allsta, Evert Norberg Lövvik, Hanna Nordlander Härnösand, Arne Nordlöf Allsta, Knut Åkerlund Prästbordet och inte minst den levnadsbeskrivning som författaren John R Sothe tecknade vid jubileumsutställningen 1983.

Jag är glad att genom dessa och

många andra vidtalade personer ha fått stifta närmare bekantskap med en spännande person från Norabygden.

Rystrand i februari 1995

Marit Nilsson

Barnläkekonstens faders 300-årsminne

1700-talsprofessorn Nils Rosén von Rosenstein kallas barnläkekonstens fader eftersom han skrev den första riktiga läroboken i barnmedicin.

Den 10 och 11 februari firar Uppsala universitet hans 300-årsdag med populärvetenskapliga föredrag, utställning på Museum Gustavianum, konsert i domkyrkan och middag på Uppsala slott. Nils Rosén (1706-1773),

som senare antog namnet Rosén von Rosenstein, var på många sätt en föregångare inom medicinen. *fortsätt sid. 17*

ANBYTARFORUM PÅ NÄTET

Datainspektionens granskning 2005 av Släktforskarförbundets nätsida Anbytarforum ledde till att vissa delar (etniskt ursprung; lagöverträdelser) måste stängas, då de stred mot Personuppgiftslagen. Beslutet uppmärksammades även inom hembygdsrörelsen, där följande saxats i sammandrag från **Bygd och Natur** nr 5/2005 (s 18). - För det dagsaktuella läget, gå in på www.genealogi.se.

Bakom saxen: Barbro Anderson.

Känsliga uppgifter tas bort från nätet ...

Enligt beslut från Datainspektionen får inte Sveriges släktforskarförbund offentliggöra känsliga personuppgifter och uppgifter om lagöverträdelse i sitt diskussionsforum på nätet...

Syftet med personuppgiftslaget (PUL) från 1998 är att ”skydda människor mot att deras personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter. En personuppgift är all slags information som direkt eller indirekt kan knytas till en levande människa. Om uppgifter om en avliden person direkt eller indirekt kan härledas till någon nu levande, då gäller lagen även där.

PUL anger restriktioner för hantering av känsliga uppgifter, till exempel etniskt ursprung och lagöverträdelser. Det finns ett principiellt förbud i PUL mot att behandla känsliga personuppgifter om inte den registrerade lämnat

sitt uttryckliga samtycke till behandlingen eller själv på ett tydligt sätt offentliggjort uppgifterna...

I Anbytarforum publiceras uppgifter om både kända och okända personer. Det har funnits avdelningar med olika teman och underrubriker som ”Brott och straff, Judar och Romer”. Under rubriken ”Brott och straff” har publicerats namn på både levande och avlidna brottslingar och deras släktingar. Under rubriken ”Etniska grupper” fanns uppgifter om personer som är födda på 1900-talet...

Släktforskarförbundets ordförande Ted Roswall välkomnar i en debattartikel i FörbundsNytt en diskussion om och direktiv kring en etnisk rensning. Det handlar om direktiv för att rensa nätet från sådant som inte borde finnas där, däribland publicering av detaljerade personuppgifter om nu levande personer utan deras medgivande. Förbundet arbetar med den frågan idag.

Pernilla Söderquist

Välkommen till Arkivens Dag - 11 November 2006!

Arkivens Dag infaller alltid andra lördagen i november, i år alltså lördagen den 11 november. Då är det öppet hus i arkiven.

I hela landet bjuder man på fullmatade program med utställningar, visningar, föreläsningar och andra aktiviteter. Ofta samverkar man med bibliotek, hembygdsföreningar och släktforskare.

Årets tema är: **Mat och dryck!**

AMERIKA - FRAMTIDSLANDET

Emigrationen i databaser och pappersdokument

Av *Barbro Anderson*

För fem år sedan, den 21 april 2001, träffades Härnösands släktforskare i Sambiblioteket, då *Erik Gustavsson*, Emigrantregistret i Karlstad, föreläste om "Att söka sina släktingar i Amerika". Från Västernorrland reste 26.000 personer 1869-1920. För mig blev det premiär, att se hur snabbt emigrationsuppgifter kan komma fram vid datorisering. Under frågestunden bad jag om sökning på namnet Åkerberg och fick veta att min mormors syster **Augusta Åkerberg** utvandrat till Chicago den 16 september 1898. Min mormors alla syskon, en bror och tre systrar, emigrerade från Skönsmon (Sundsvall), som då var ett sågverksamhälle, märkt av lågkonjunktur, fattigdom och arbetslöshet.

Mycket har nu hänt inom emigrantforskningen sedan "moster Augusta" uppenbarade sig på dataskärmen. I januari 2006 läste jag en givande artikel "Ellis Island – porten till framtidslandet" av pressarkivarie *Ellinor Melander*.

Emigranternas avstigningsstation, Ellis Island ca 1900. (Bild ur Nordisk Familjebok 1905.)

Ellis Island, New York, var den stora immigrantstationen 1892-1954. Före dess och parallellt skedde landstigning vid Castle Garden på Manhattan. Invandringen kulminerade runt 1900. Som mest passerade 5.000 personer dagligen kon-

trollen. Jämförelsevis, om än anakronistiskt, kan nämnas att år 2004 är Ånge den kommun i Västernorrland, som kommer närmast med 10.897 innevånare. På dryga två dagar, skulle alla där ha kunnat passera immigrantkontrollen (SCB. 2005, s 88).

Ellis Island Immigration Museum

De renoverade byggnaderna blev museum 1990. Bottenvåningens stora ankomsthall är centralpunkt. Där skedde formella kontroller och läkarkontroll. Många avvisade försökte simma till Manhattan. Här visas immigrantkoffertar, säckar, korgar, knyten och fotografier. Modern, databaserad *fortsätt sidan 11*

information är tillgänglig via terminaler. Alla, som passerat Ellis Island finns med. På Internet är dessa uppgifter generellt tillgängliga. Men av min mormors syskon fann jag bara **Jenny Åkerberg**, som anlant 1923. Hon är 45 år och har Ware, Massachusetts, som hemort. Jag vet, att hon då varit "hem" på ett årslångt besök. Att hon inte är med tidigare, liksom att ingen av de övriga syskonen Åkerberg finns, torde förklaras av att de anlant över Caste Garden eller någon annan hamn. (www.ellisland.org).

⇐ *Jenny Åkerberg (1877 - 1947) fotograferad i Amerika.*

Från Sverige.

Hyvelmästaren Erik Magnus Åkerberg med makan Johanna (f Wiklund) och barnen Jenny, Karl, Augusta, Alma och Anna (sittande). Foto från 1890-talet.
Fotograf: E. Larsson, Skönvik (släktarkiv).

Min mormor **Anna** (1885-1919) blev kvar på Skönsmon och gifte sig med **Johan Berg** (1877-1933), anställd vid Statens Järnvägar, Sundsvall. När hennes syskon **Carl** (f 1875), **Jenny** (f 1877), **Augusta** (f 1879) och **Alma** (f 1882) emigrerade levde deras mor **Johanna Åkerberg** (1849-1919). Deras far, hyvelmästaren vid Mons Ånsåg **Erik Magnus Åkerberg** (f 1842), hade avlidit sommaren 1898.

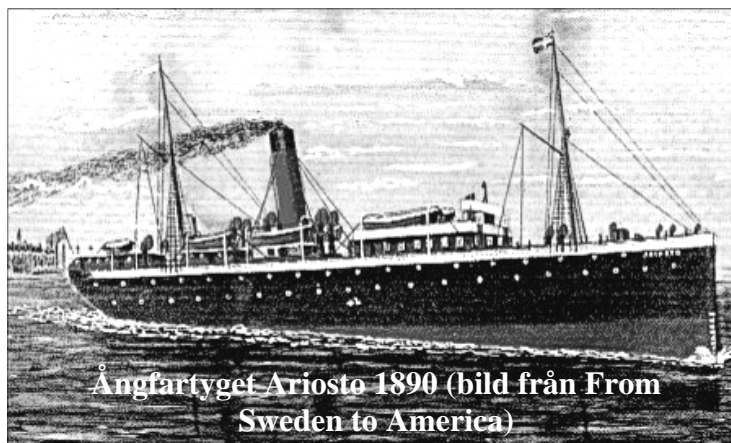
fortsätt sidan 12

Breven mellan mor och döttrar gick tätt över Atlanten, men sonen var inte så flitig. Till Augusta skriver Johanna den 12 december 1911: "... har skrivit till Alma och Jenny jag har haft brev från dem båda men inte har jag hört något från Carl. Jenny säger att han har skadat sig men inte vidare men jag skall skriva några rader ändå så han får ett brev till jul..." Johanna börjar alla brev till Augusta med "Älskade dotter lef väl är min önskan" och avslutar dem med "varder du hälsad af din Kära Moder Johanna Åkerberg". Det sista är daterat den 29 juli 1918 och präglas av hennes vardagsbekymmer under första världskriget. Hälsningarna över Atlanten kunde nu ta upp till tre månader.

Från Amerika

Augusta sparade några av sin mors brev och skickade dem på 1930-talet till min mamma i Sundsvall. Ibland plockade hon fram dem och kunde där läsa om sin egen barndom, så som hennes mormor beskrivit den. Men att Augusta bevarat breven, berodde från början säkert på att hon själv velat läsa dem, om igen och om igen, under årens lopp. De gav liv, värme och verklighet åt henne egna minnen av modern, uppväxtåren och den egna hembygden. Eller, som det står i emigrantvisan *Barndomshemmet* (From Sweden to America, s 5):

Ifrån landet uti väster tanken glider
hem till gamla kära Sverige då och då
fastän det har svunnit många långa tider
barndomshemmet har jag aldrig glömt ändå.

Även min mamma skrev flitigt brev och hennes mostrar svarade. Från 1930- och 1940-talen har jag kvar några, som inleds med ett innerligt "Kära Ruth och alla mina kära därhemma!" Augusta och Jenny var då i 50 - 60-årsåldern, världen brann i ett nytt världskrig och båda var väl medvetna om, att det inte skulle bli någon mer Sverigeresa för deras del.

fortsätt sidan 13

Till sist

Augusta och Jenny arbetade i familj och förblev ogifta. Augusta avled 1942 och Jenny 1947. Den sista tiden bodde Jenny hos systemen Alma, som i Amerika gift sig med ungdomsvännen Carl Söderholm från Skönsmon. Makarna hade en fruktfarm, han var även snickare. De tre systrarna reste till Sverige på besök, men sonen Carl fick Johanna Åkerberg aldrig återse. Han var nöjd med sin enda resa över Atlanten. Hans sondotter Karen gjorde däremot på 1950-talet en längre Europaresa och besökte mitt föräldrahem i Sundsvall vid jultiden. Det var mycket kallt ute. Men desto hjärtligare och varmare därinne.

Referenser:

Släktarkiv Berg m fl, dep 1991 (parte) hos Medelpadsarkiv, Sundsvalls kommun.

Anderson, Barbro: Att söka sina släktingar i Amerika, i Bäfvernytt nr 24/2001, utg Härnösands släktforskarförening.

Dens.: En arbetarfamilj vid Mons Ångsåg, Sundsvall, i MGF-Nytt nr 2 och 3/2004, utg Mildälva Genealogiska Förening, Sundsvall.

Ellis Island Passanger Arrivals (www.ellisland.org).

From Sweden to America. Amerikavisor, CD-skiva med booklet, 1996.

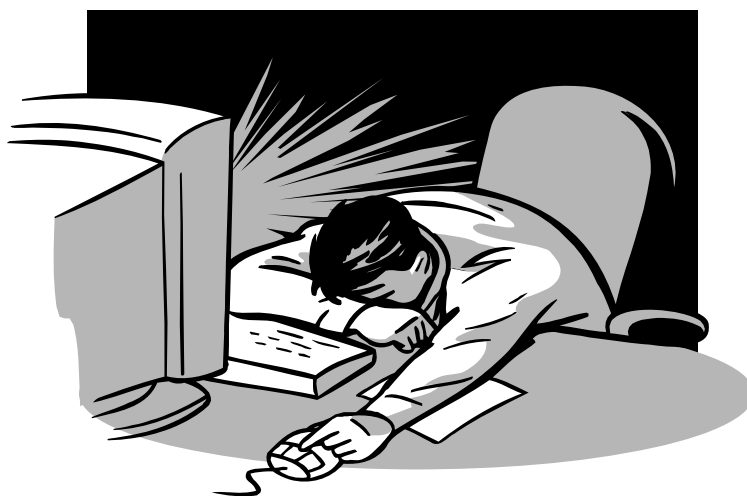
Melander, Ellinor: Ellis Island – porten till framtidslandet, i Nordisk Arkivnytt nr 4/2005 (hos bl a Landsarkivet i Härnösand).

SCB. Statistisk Årsbok för Sverige 2005, Stockholm 2004.

<http://hem.spray.se/harnoforskare/>

Besök släktforskarföreningen i Härnösands egen hemsida där du kan finna mycket matnyttigt för din forskning på Internet.

Hemsidans konstruktör och Webbmater är Örjan Öberg. Tag kontakt med honom på **0611-221 88** om och när du får problem med din dator.

Bilen Y 97 av märket Gregoir

För ett par år sedan fick jag av en ingift släkting några gamla fotografier. De visade en bil med chaufför, som vi förmodade var min far. Han var ju en av de första som skaffade bil i Gideå, så det var ju tänkbart att det stämde.

Någon som såg bilden förmodade också att det kunde röra sig om en Riksdagsresa som något utskott hade gjort i länet. Så första åtgärden var ju att ringa Riksdagen och framlägga ärendet. Något svar annat än att de måste få veta årtal och utskott, gavs ej.

Då var nästa steg att fastställa äganderätten till bilen. Och efter förfrågan fick jag veta att så gamla ärenden förvarades på Landsarkivet här i staden. Och efter en kort tid kom utförligt besked:

Ägarens namn, yrke och hemvist ”Automobilägaren Erik Johan Lundqvist i Gideå”. Det automobilen tilldelade igenkänningsmärket var Y 97. Intagen i registret 1916 den 27 maj, meddelande till överståthållarämbetet 1916 den 9 juni. Avregistrering 1916 den 16 oktober meddelat till Ö.Ä. den 18 oktober. Ock så följde följande: Hemmansägarsonen Nikanor Boström i Husum, Grundsunda socken har anmält att äganderätten till bilen har på grund av köp övergått till honom.

Vid kontakt med Riksdagen med uppgifterna, meddelade man att så gamla handlingar förvarades på Riksarkivet. Där ber man, efter bollande mellan

olika personer, att få skriftlig anhållan. Och här kommer deras vänliga svar:

Ang fotografi i samband med ev utskottsresa till Gideå med omnejd 1916

Riksarkivet besvarar forskningsförfrågningar som kräver efterforskning i arkiven till en kostnad av 100kr per påbörjad kvart. Vi utför max 1 timmas sökning, d.v.s. högst 400kr.

Den av er ställda frågan är nästan omöjlig att för oss besvara. Det finns inga sammanställda listor över utskottens resor, och inga verifikationer är bevarade från den här tiden. Det är möjligt att uppgifter om något utskotts resa kan finnas bevarade, men sökning på måfå i de omfattande Riksdagsarkiven är alltför tidskrävande för att rymmas inom den tid vi har till förfogande till att besvara forskarförfrågningar.

Om någon av Riksarkivets utskottsresor gick till Gideå med omnejd år 1916 bör den vara omtalad i lokal dagspress. Landets dagstidningar finns mikrofilmade på Kungliga biblioteket. Det är möjligt att stadsbiblioteket i Härnösand kan hjälpa Er vidare.

Med vänlig hälsning
Karin Wikberg Lindroth

Då började en förhoppning spira. Så jag tog fasta på Riksarkivets råd och vände mig till Sambiblioteket och öste över den vänliga bibliotekarien min litania för femtielfte gången. Efter att ett flertal gånger känt som jag ville lägga av, började det nu kännas meningsfullt.

fortsätt sidan 15

Det visade sig att jag inte alls behöver vända mig till KB, utan biblioteket här har inte bara microfilmer över tidningarna Örnsköldsviks Allehanda och Örnsköldsviks Posten, utan också så långt tillbaka som 1916, så jag får gå dit och titta igenom filmerna för att se om något finns.

Dagen efter var det Öviks Postens tur. Pappa prenumererade på denna tidning, så jag tänkte "kanske att"...

Men jag hittade ej något skrivet i Ö.P. heller. Fotografiet visar ju en situation som var lite extra. Det bör ju ha tagits av en journalist för en tidningsräkning. Nu är dessa microfilmer med

Så var det då dags för Sambiblioteket och microfilmerna från Örnsköldsviks Allehanda och Örnsköldsviks Posten. Jag ville börja med Ö.A. och fick hjälp med erforderlig utrustning, gå till avdelningen för apparaterna och få instruktion.

Vid min ålder var det inte helt lätt att förstå och klara situationen. Men det gick. Körde igenom året 1916, särskilt slutet av oktober, då det fanns lite snö på marken, visade fotot. Tyvärr fann jag ingenting om någon utskottsresa till våra trakter.

väldigt liten stil, varför jag upplevde det svårt att noga granska texterna. Därför kan en liten notis lätt överhoppas. Men fransett utskottsresa, fotografiet borde väl kunnat dra uppmärksamheten till en notis. Man hade väl inte samma intresse för en dåtida läsekrets som dagens?

Men bilderna har jag kvar som talar om Pappa som tidig bilägare i Gideå.

Härnösand i januari 2006

Sixten Lundkvist

Släktforskare får inte diskutera 100-åringar

Tvisten mellan Datainspektionen och Sveriges Släktforskarförbund om publicering av personuppgifter på nätet, har löst sig på alla punkter utom en. 100-åringar får inte diskuteras, slår Datainspektionen fast.

DET ÄR JU för löjligt. Det går till överdrift. Varför ska människor inte kunna få ställa frågor om sin mormors mor, säger Ted Roswall, ordförande i Sveriges Släktforskarförbund.

För att tillmötesgå inspektionen har förbundet tidigare infört en regel att bara personer över 100 år får diskuteras på hemsidan Anbytarforum. Sannolikheten är stor att dessa är avlidna och därför inte omfattas av personuppgiftslagen, PUL.

Men det köper inte Datainspektionen. Förhandlingar pågår nu om att höja åldersgränsen. Det var i november som förbundet stängde två diskussionsgrupper på sin hemsida sedan DI konstaterat att det strider mot PUL att diskutera avlidnas etniska ursprung och brottslighet - om uppgifterna kan hänföras till nu levande personer.

SLÄKTFORSKARNA KRÄVDE då att Datainspektionen skulle pröva om deras verksamhet kunde anses ha ett journalistiskt ändamål. Det har den inte, slår DI fast i dag. Enligt

Personuppgiftslagen, PUL, får personuppgifter i princip bara behandlas om den registrerade lämnat sitt samtycke.

Datainspektionen hänvisar till en dom i Högsta domstolen som slår fast att undantagsparagrafen om journalistisk verksamhet, syftar på hantering som sker för redaktionella ändamål av journalister.

De personuppgifter som lagts ut på Anbytarforum kan enligt Datainspektionen inte heller anses ha använts för att "informera, utöva kritik och väcka debatt i samhällsfrågor".

FÖRBUNDET HAR dock redan genomfört förändringar på hemsidan, vilka Datainspektionen godkänner.

Bland annat kommer uppgifter om personer som begått brott bara att publiceras om brottet begåtts för minst hundra år sedan. Information om etnisk tillhörighet kommer enligt Släktforskarförbundet att avse historisk tid och anknytningar till nu levande personer kommer inte att anges.

Ted Roswall är glad över att Datainspektionen gått förbundet till mötes när det gäller uppgifter om etniskt ursprung.

Vi menar att det utsätter de etniska minoriteterna för en negativ särbehandling om alla andra ska få utbyta erfarenheter och uppgifter om sina släktingar men inte judiska släkter eller romer. Och det insåg inspektionen, säger han.

Helena Gunnarsson / Dagens Nyheter

Han lade grunden för en ny, modern läkarutbildning som i princip har bestått ända in på 2000-talet. Dessutom förespråkade han att sjukdom skulle förebyggas och behandlas tidigt. För den skull kom han på kant med prästerskapet, som menade att sjukdomsförloppet var ett uttryck för Guds vilja och därför inte fick ändras.

Nils Rosén såg till att smittkoppsymptomen, en föregångare till vaccinationen, infördes i Sverige. Dessutom var han först i landet med att använda kinabarkspreparat som behandling mot malaria, som på den tiden kallades frossan. Han var även sin tids mest framstående läkare och fungerade som husläkare vid hovet.

När Nils Rosén kom till Uppsala som medicine doktor och tog itu med sina arbetsuppgifter som vikarierande professor fanns bland hans studenter den ett år yngre Carl Linné, som hade fungerat som botanisk exkursionsledare i brist på kvalificerad lärarkraft. Linné kände sig antagligen kränkt när Rosén tog över arbetsuppgifterna och utmanade honom på duell. Duellen avstyrades emellertid och hela incidenten tystades ned.

Senare fick Rosén och Linné var sin professur i medicin vid Uppsala universitet och samarbetet dem emellan förefaller ha fungerat väl. Båda två adlades 1762, varvid Rosén tog namnet Nils Rosén von Rosenstein, som drottning Lovisa Ulrika hade hittat på åt honom. Nils Rosén von Rosenstein dog 1773 och begravdes i Uppsala domkyrka.

Den 10-11 februari firar Uppsala universitet 300-årsdagen av Nils Roséns

födelse. Båda dagarna arrangeras korta, populärvetenskapliga föredrag i universitetshuset om bland annat 1700-talets samhälle, Nils Roséns medicinska gärning, läkarrollens utveckling och Roséns förhållande till Linné.

Nättidningen svensk historia
(2006-02-06)

Arkeologisk utgrävning på Hemsön.

För några år sedan hölls en studiecirkel på Hemsön. Arrangör var Hemsö IF. Målet för cirkeln var att försöka kartlägga alla gamla gårds- och bynamn, samt att hitta platsen för det gamla kapellet, som användes innan den nuvarande kyrkan byggdes.

En försommarsöndag år 2004 samlades några av cirkeldeltagarna till excursion för att försöka finna eventuella rester av kapellets grundläggning. För att kunna avgöra eventuella fynds "äkthet" hade vi också med oss en arkeolog från Läns museet. Och naturligtvis några gamla kartor.

Efter en tids sökande fann vi en kvadratisk formad stensättning, som var överbeväxt med mossa, träd och buskar. Vår vän arkeologen kunde snart konstatera, att detta var med största sannolikhet det vi sökte.

Läns museet har nu hos Länsstyrelsen begärt bidrag för att genomföra en arkeologisk utgrävning av platsen. Ingenting är ännu klart när detta kommer att ske. Om det går som Läns museet vill, så kommer utgrävningarna att äga rum under försommaren eller sommaren 2006..

se sidan 18

Om det blir möjligt kommer Härnösands Släktforskare att göra ett studiebesök på platsen. Eftersom inget är klart ännu, går det inte att planera i förväg. Du som är intresserad av att delta i detta studiebesök kan anmäla ditt intresse till Örjan Öberg, tel. 22-188, eller vid något av våra medlemsmöten.

Örjan Öberg

Småskollärare i Härnösand 1926

Bland alla gamla bilder efter mina föräldrar har jag hitta dessa bilder av unga flickor fotograferade med fina blomsterbuketter. Jag kan anta att det är klasskamrater till min mamma som utexaminerades från småskoleseminariet i Härnösand 4 juni 1926. Är det någon som kan identifiera någon/några av flickorna vill jag att du kontaktar mig. Örjan Öberg, tel. 22188.

Örjan Öberg

**Betala ditt medlemskap
enklast på postgiro
43 61 16 - 8**

Mer släkt i radion

I januari börjar en ny omgång med tio program i serien *Släktband* i Sveriges Radio P1. Den här gången kliver programmet utanför Sveriges gränser. Skälet är enkelt, de allra flesta av oss har rötter i andra länder.

Det kan handla om tyskar som kom på 1500-talet, om belgare som kom lite senare, eller politiska flyktingar från till exempel Ungern, Bosnien, Iran och Irak på senare tid. *Släktband* kommer med andra ord att fortsätta spegla enskilda människors öden i olika tidsperioder. Och de bandinspelningar som kommit till redaktionen finns naturligtvis också med i nästa serie.

Intresset för den här typen av ämnen är enormt stort. Under de 20 år jag arbetat på Sveriges Radio har jag sällan mött en så intresserad och aktiv publik, och det är i de här kontakterna som vi förstått att det finns ett stort intresse att hitta sina utländska rötter, säger Gunilla Nordlund, programledare för *Släktband*.

Många radiolyssnare har berörts av de öden som *Släktband* i P1 har lyft fram i sin programserie. Det har varit alltifrån fosforförgiftade kvinnor, emigranter som blivit förnedrade, till dem som närt ett hopp om kungliga anor.

Släktband har också bjudit in röster från förr i form av bandinspelningar från lyssnare. Där man kunnat höra människor berätta om hur de auktionades bort som barn, hur väckelserörelsen svepte fram i landet och hur man klarade de svåra nödåren.

Släktband startar igen den 23 januari 2006 och sänds i P1 på måndagar klockan 10.03. Programmen kan även avlyssnas i efterhand på *Släktbands* hemsida. Där finns även höstens program.

Kärnfamilj och bofasthet – en myt

Endast 23 procent av gårdarna under 1600-, 1700- och 1800-talen gick i arv i rakt nedstigande led och av dem gick påfallande många till döttrar. Mågar, kusiner, barn och föräldrar skiftade gårdar mellan sig. Eller så såldes gården till utomstående. Detta gällde även om det fanns söner i familjen. Det visar kulturgeografen **Madeleine Bonow** i sin avhandling.

Det område Madeleine Bonow undersökt är Åsarps socken i södra Västergötland. Hon har kartlagt utvecklingen under de skriftliga källornas tid och sett hur man

fortsätt sidan 21

Gamla radio- och tv-arkiv ska räddas

Nu ska gamla radio- och tv-program räddas åt eftervärlden.

Statens ljud- och bildarkiv har fått i uppdrag att, tillsammans med Sveriges Television och Sveriges Radio, gå igenom arkiven och påbörja en digitalisering av materialet. Men de tjugo miljoner kronor som regeringen avsatt räcker inte långt.

Vi har fått tio miljoner för år 2006 och tio miljoner till för år 2007 för att rädda det gamla materialet. Det räcker inte på långa vägar för att digitalisera allt, men vad jag förstår fanns det helt enkelt inte utrymme från regeringens sida att ta fram mer pengar just nu. Och då sa man att vi bör starta med public servicematerialet och samarbeta med SVT och SR för att undvika dubbelarbete, förklarar Sven Allerstrand, generaldirektör för Statens ljud- och bildarkiv.

Till statens ljud- och bildarkiv skickar programbolag som sänder från Sverige så kallade pliktexemplar av allt som sänds i radio och tv. Vårt arkiv är ju mycket större än SVT:s och SR:s för vi har ju inte bara de svenska produktionerna utan utbudet från både public service och de kommersiella kanalerna. Och hit levereras den totala sändningen, berättar Sven Allerstrand.

Programbolag som sänder från andra länder har hittills varit undantagna men Statens ljud- och bildarkiv har ändå haft ett avtal med TV3 som sänder från England. TV3 lämnar sina kvällssändningar till arkivet.

En utredning för några år sedan kom fram till att samlingarna var på väg att förstöras. Analog magnetband med tv- och radioprogram måste föras över till digital form på grund av att bandspelarna inte längre finns tillgängliga och för att banden efterhand blir svårare att spela upp.

Nu försöker Statens ljud- och bildarkiv, SVT och SR att hitta samarbetsformer för det omfattande arbetet. Om man inte lyckas komma överens före årsskiftet kommer Statens ljud- och bildarkiv att börja med sina egna samlingar, en verksamhet som innebär nya lokaler, ny teknik och fler anställda.

Ljud- och bildarkiven är stängda för allmänheten

Statens ljud- och bildarkiv har funnits sedan 1979. I samlingarna ingår radio, tv, film, video, skivor, cd och multimedia. Enligt lag ska företag som sänder från Sverige lämna in pliktexemplar. Materialet finns tillgängligt för forskning.

Däremot har allmänheten, av upphovsrättsliga skäl, inte tillgång till arkiven. SVT och SR kan använda sitt arkiv för att sända gamla program, producera nya eller lägga ut arkivmaterial på webben.

Av Ulf Clarén

har markerat gränser och ägande före och efter jordskiftena under 1800-talet. En viktig fråga för studien var familjen och dess relationer till kontrollen över mark och hur släktskapet påverkat mark och landskap.

Det var faktiskt ovanligt att gårdarna överfördes mellan far och son i flera generationer. Detta berodde delvis på den höga dödligheten under denna tid. Åtskilliga omgiften förekom när den ena partnern avlidit. Det var inte ovanligt att mannen kunde ha varit gift tre gånger och många kvinnor minst två gånger. Detta medförde att familjer bestående av styvsyskon och styvföräldrar var vanligt. De många omgiftena resulterade också i att man flyttade relativt ofta, ibland var man endast bostad några år på samma gård.

Madeleine Bonow har funnit att släktskapets upprätthållande fick avgörande konsekvenser för hur gårdsstrukturen kom att se ut. Det var familjen eller släkten som styrde de flesta allianser och föreningar som en individ hade.

EFTERLYSNING

Hej. Jag heter Anders Söderqvist och är uppfödd i Härnösand men bor nu söder om Sthlm. Jag är nu pensionär och tittar tillbaka på min egen släkt från Värmland och Härnösand/Ångermanland.

I mitt arbetsliv hamnade jag i US och

träffade då en journalist vars hem jag besökte. Då hans hustru (Linda Ohman) fick höra att jag var från Härnösand visade hon mig ett vykort från H.

Kortet visade kyrkan och den gamla järnbron som sammanband Kronholmen med centrala H. Jag skickade då ett nytaget foto som visade samma vy. Samtidigt plockade jag fram lite uppgifter ur någon av kyrkböckerna som jag sände henne.

Långt senare kom ett brev med en bilaga på sju maskinskrivna sidor. (Råkade komma ihåg detta när jag nu tittrade på er hemsida.)

Kanske någon släktforskare hos er kan vara intresserad?

Innehållet handlar om Johanna Persdotter Åman född 1847 18/5 i Stigsjö. Hon flyttade senare till Aspnäs. Hon var yngst av fem barn till Per Larsson och Katarina Jonsdotter.

Andra barn var Kajsa Greta, Märta Elisabet och Lars Persson.

Bilagan är nedskrivna av Anne Ohman som tydligen berättar om livet i Aspnäs och vid Ångermanälven.

En Johan emigrerade till US (1896) dit tydligen hans morbror Lars Wicklander tidigare farit.

God fortsättning på 2006

Anders Söderqvist

Medlemsmötet januari

Härnösands Släktforskare höll årets första medlemsmöte 10 januari i Mittnordensalen på Landsarkivet.

Ordförande Roland Ek öppnade mötet och hälsade de 70-talet personer som var närvarande välkomna. Mötet inleddes med en tyst minut som hölls för att hedra minnet av den nyligen bortgångne hedersmedlemmen Sigge Sjödin. Därefter informerades om kommande medlemsmöte den 14 februari då Tord Lind kommer för att berätta från sin forskning om Hemsön. Vidare informerades om att Landsarkivet har lördagsöppet 28/1, 25/2, 18/3 samt

22/4. Lördagsöppet i mars sammanfaller med "Släktforskningens dag" då några extra aktiviteter, utöver sedvanlig vägledning till nya och gamla släktforskare, kommer att ske. I övrigt informerades om medlemstidningen Bäfvernytt och Ångermanlandsrötter på genealogi.se, samt om CD-skivorna Stigsjö resp., Viksjö socken vilka finns till försäljning.

Efter mötet berättade arkitekten Hans Thunell på temat "Härnösandsbyggnader". Många vackra bilder på byggnader och natursköna miljöer i Härnösands kommun visades. Till ett flertal av bilderna berättade Hans om byggnadernas olika stilarter och historia samt speciella händelser och personer kopplade till dem.

FOTO & TEXT : Örjan Öberg

Medlemsmötet februari

Härnösands Släktforskare höll medlemsmöte den 14 februari på Landsarkivet.

Ordförande Roland Ek öppnade mötet och hälsade de 50-talet närvarande välkomna. Information gavs bl a om kommande möten; 14/3 och 4/4 då det kommer att berättas om "Den gode fadern på 1800-talet" resp. "Amerikanska databaser". Vidare informerades om att Landsarkivet har lördagsöppet 18/3 och 22/4. Släktforskningens dag äger rum 18/3 och på Landsarkivet kommer bl a Hervor Sjödin att närvara för att berätta om "Systrarna Runsten". Alla som vill prova på släktforskning är välkomna. De närvarande rekommenderades att besöka föreningens hemsida, där det finns

mycket matnyttigt för släktforskning med koppling till Ångermanland.

Efter avslutat möte berättade Tord Lind, engagerande och underhållande, från sin släktforskning på Hemsön. Fakta och historier om kyrkan och olika näringar, som fisket, tegelbruk, sågverk och båtvarv, vilka funnits på ön samt intressanta personligheter och platser presenterades. Om det sociala livet på Hemsön nämndes bl a att ön en gång i tiden var en "total demokrati" och utmärkande för ön är att man ofta har bildat föreningar för något man velat genomföra. Industrialiseringen gjorde att öns befolkning började minska. Under första världskriget och beredskapstiden bidrog försvaret med arbetstillfällen för befolkningen, men i dag finns inga av de gamla näringarna kvar och folkmängden på ön har minskat avsevärt.

Tord Lind

FOTO & TEXT :Örjan Öberg

Varifrån kommer landskapsidentiteterna?

1700-talet var en brytningstid vad gällde sättet att uppfatta lokala och nationella gemenskaper, det hävdar Mattias Legnér i sin doktorsavhandling.

Flera framstående gestalter i dåtidens Sverige, bland andra Carl von Linné, menade att svenskarna var okunniga om sitt eget lands historia och att de därför inte förmådde älska fosterlandet tillräckligt högt. Både det lokala och det nationella historieintresset upplevde ett kraftigt uppsving från och med det tidiga 1700-talet.

Studenter, präster och ämbetsmän gav sig ut i markerna för att söka efter fornlämningar och in i arkiven för att leta upp belägg för deras respektive fädernebygders höga ålder. Som aldrig förr fattade de pennan och skrev ned sina iakttagelser och slutsatser, som de ofta lät publicera också. Dessa beskrivningar av städer, socknar och landskap har Mattias Legnér kartlagt och undersökt ingående. Syftet har varit att komma närmare in på 1700-talsmänniskans syn på gemenskap och identitet.

Det går att se två olika spår som löper parallellt genom 1700-talet. För det första fanns de antikvariska Ortsbeskrivningarna som koncentrerade sig på att beskriva allmänna byggnader, fornlämningar och historiska förhållanden. I dessa fall ville författarna betona ortens ålder och ursprung. En nostalgisk syn på det förflutna odlades, vilket betydde att lokalsamhällets

problem som oenighet och social ojämlighet gärna tonades ned. Om den antikvariska författaren hade varit ute efter att förläna sitt fädernesland historisk ära, så dök det vid 1700-talets mitt upp en annan grupp författare som snarare ville skriva om fäderneslandets ekonomiska välstånd. I dessa ekonomiska Ortsbeskrivningar tonades de historiska förhållandena ofta ned till förmån för jordbruk, hantverk, fiske och andra lokala näringar. Här fanns det också bättre möjligheter för författaren att knyta lokalsamhället till ett nationellt samhälle.

Nättidningen Svensk Historia

Hur gör man?

Vill du också börja släktforska? Då gäller det att dra i rätt trådar redan från början...

Allt fler letar efter sina rötter. Men hur gör man och vad ska man tänka på? Hur mycket kostar det att släktforska? Allt går självfallet inte att ge ett bra svar på. Men här är något att tänka på, både för nybörjaren och för den som hållit på i några år. Som i all forskning gäller det att inte ha för bråttom. Låt det få ta lite tid. Det viktiga är ju att det blir rätt från början. Anteckna varifrån du får uppgifterna, var kritisk. Och låt oss säga det redan nu: allt finns inte på internet. Grunden för all släktforskning är våra kyrkoböcker. De är uppdelade i födelse- och dopböcker, vigsel, dödböcker och husförhörslängder. Sedan tillkommer in- och utflyttningslängder och en mängd andra böcker.

Bäfvornyttts styrelse 2006

Från vänster: Rigmor Öberg, Björn Thunberg, Agneta Olofsson, Roland Ek, Örjan Öberg, Peter Sjölund Birgit Hallin.

Margareta Grafström hedersmedlem i Midälva Genealogiska Förening.

Lördagen den 25 mars invigdes Midälva Genealogiska Förenings och DIS-Mitts nya lokal Kusten i Stockvik, strax söder om Sundsvall.

MGF:s ordförande Karl-Ingvar Ångström höll ett inledningstal. Därefter förrätades den officiella invigningen av Kulturnämndens ordförande Margareta Johansson.

Örjan Öberg

Folkja småskola 1927

Det här klassfotot är från en av min mammas första arbetsplatser som småskollärare. Hon utexaminerades från småskoleseminariet i Härnösand år 1926. Sitt första arbete hade hon vid Helgums kyrkskola utanför Sollefteå för

att sedan försätta vid Svanö småskola. Därefter bar det iväg till Folkja småskola i Nora. Här blir hon kvar till år 1932 då den lilla byskolan las ner och skolverksamheten koncentrerades till den nybyggda skolan vid Vallen. Där blev hon kvar till år 1946 då familjen flyttade till Härnösand. I Härnösand arbetade hon först vid Gådeåskolan och sedan vid Johannesbergsskolan. År 1955 var Brännaskolan färdigbyggd och mamma började då att arbeta där. Det blev hon kvar till sin pensionering 1963.

Örjan Öberg

Sollefteå Köping

Sollefteå Köping är en på utvecklings-
möjlighet rik och framåtgående plats
inom Sollefteå socken vid Ångerman-
älven, utgör ändpunkten för ångbåts-
trafiken med kusten och likaledes nor-
ra ändpunkten för Hernösand - Sollef-
teå järnväg.

Genom stadsbanan Långsele-Sollefteå
står köpingen i förbindelse med rikets
järnvägsnät.

Köpingen har liflig handel med om-
kringliggande trakt af Ångermanland
och Jämtland.

Här finns post-, telegraf-, rikstelefon-,
och järnvägsstation, läkare, apotek, la-
sarett, samskola, länets skola för sin-
nesslöa barn, filialkontor af bank A.-B.
Norra Sverige, hvarjämte köpingen har
ännu en bankinrättning, Aktiebolaget
Sollefteå Folkbank.

Två hotell finns, Hotell Appelberg och
Hotell Rosenqvist, båda goda. En
mängd större och mindre handlande
och hantverkare finnas, två slakterier,
åtta ångbagerier, bryggeri, mineralvat-
tenfabrik, smidesverkstäder, två snick-
erier och hyflerier, kvarn och elektici-
tetsverk. Under anläggning ett kalk-
sandstegelbruk.

Vid köpingen äro förlagda Kongl.
Norrlands Trängkår och Kongl. Väs-
ternorrlands Regemente. I köpingens
närhet inom Eds socken ligger Öster-
åsens sanatorium.

Inom eller vid köpingen är boende
Domhafvanden i Ramsele och Resele
tingslag och domhafvande i Sollefteå
och Boteå tingslag, Kronofogden i
Södra Ångermanlands öfre fögderi, hä-
radsskrivaren i Södra Ångermanlands

öfre fögderi, Kronolänsmannen i Sol-
lefteå distrikt, jägmästaren i Junsele
revir, Telegrafinspektionen i Norra di-
striktet.

Tidningen Sollefteå-Bladet utgives
från köpingen.

Köpingens innevånareantal utgjorde
den 31 dec. 1908 1,654 personer.

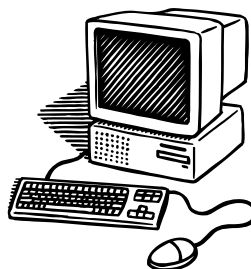
Västernorrlands LÄNS-KALENDER
utgiven av
JOH. BERGLUND
STADSVAKTMÄSTARE 1909

Släktforskardator

Under våren 2006 kommer Genline
tillsammans med Nicator Sverige AB
att introducera "Släktforskardatorn".
Denna dator har tagits fram i samarbe-
te med Sveriges släktforskarförbund
för att möta just de behov som finns
hos dagens släktforskare.

Datorerna levereras startklara med
grundläggande släktforskarprogram in-
stallerade samt har tre års support och
service från Nicator. Även ett årsabon-
nemang på genline kommer att ingå i
paketet.

Nicator kommer också, precis som
genline, att medverka som utställare på
Släktforskardagarna 2006 som genom-
förs den 12-13 augusti på Factory,
Nacka Strand.

B Föreningspost

Avs:
Härnösands
Släktforskareförening
Agneta Olofsson
Kastellgatan 26
871 60 Härnösand

Världens Nyheter Nr 72 År 1830-1836

Nytt läkemedel: Kallt vatten!

GRÄFENBERG (TYSKLAND), 1832

En mycket god verkan har ett nytt "läkemedel" som man "upptäckt" i Tyskland

Det är en lantbrukare som kommit på idén att behandla vissa sjukdomstillstånd med kallt vatten.

Vattnet anbringas man bara på det sjuka stället inneslutet i ett fuktigt så kallat våtvarmt omslag.

Vattnet antar inom kort kroppens temperatur och ökar därigenom blodtillför-

seln till den kroppsdel, där omslaget placerats.

Resultatet lär ha varit förbluffande. Ett flertal läkare har redan börjat använda sig av den nya metoden och överlag har man endast de bästa omdömen att fälla om den.

